

Den nordiske familiekonferansen 2015:

Familieleir med biskopene som «leirprester» og småbarnsorkesteret «Heaven's Angels»

Hovedarrangementet for katolske familier i alle Nordens land ble denne gang gjennomført i Danmark, på Ishøj Vandrerhjem utenfor København. 85 barn, unge, småbarnsforeldre, foreldre til unge voksne og besteforeldre kom sammen til en leir der alle generasjoner bidro og to diakoner samt biskoper fra fire av de nordiske landene deltok med liv og sjel fra tidlig morgen til aftenbønn. Vi hadde med oss biskopene Czeslaw Kozon av København, Anders Arborelius av Stockholm, Berislav Grgic av Tromsø og fra lørdag av Pierre (Petur) Bürcher av Reykjavik. Biskop Teemu Sippo av Helsinki ble dessverre syk. Temaet for konferansen var «Den katolske families styrke». (Betegnelsen «konferanse» var i grunnen misvisende – i praksis var det en flott familieleir.)

Ishøj Vandrerhjem viste seg å være ideelt. Hver familie disponerte et «hytterom» med fra 4-6 senger og eget bad. Fellesbygget rommet foredragssal og møterom, vandrehall med plass til utstillinger (der Danmarks og Sveriges katolske bokhandler solgte bøker og religiøse objekter) og koselige sittegrupper der vi uformelt kunne hygge oss med kaffe, frukt og kaker, samt en stor spisesal der de deiligste danske måltider ble servert tre ganger om dagen. Ute var det rikelig med tumleplass for barn og unge i alle aldre: enorme gressplener og et stort lekeområde med hoppemadrasser, kjempesjakkspill, karusell og sandkasse. Den største foredragssalen ble innredet til kirkerom med helt enkle midler: Et prosesjonskors, en «stenvegg» bygget av flyttekasser og et bord til alter. På stenvæggen ble bilder av alle limt opp – som en påminnelse om at vi er «levende stener» i Kirkens åndelige byggverk (kfr. 1 Pet 2, 5). I et av de bakre hjørnene var det lagt ut et mykt babyteppe og babyleker. Der kunne foreldre sitte med sine aller minste både under messer og foredrag. For dem som ønsket et sted for stille bønn, hadde Kaare Nielsen i Missio Danmark stilt opp «Den mobile kirke» - en overbygd tilhenger dekorert med fotografifolie av Peterskirken på utsiden og innredet med to ikoner, en liten kirkebenk, en oppslått Bibel og to lysfat. Genialt konsept!

Gjennomgangsspråk på arrangementet var dansk og engelsk, og danskene strakte seg langt i å tilrettelegge for simultanoversettelser til italiensk, spansk og svensk.

Biskop Berislav Grgic av Tromsø ønsket alle varmt velkommen og trakk frem hvor viktig familien er som samfunnets grunnleggende byggesten, og hvor viktig det er at den lever i kontinuerlig helliggjørelse, med Den hellige familie som forbilde og vern.

Fra første fellessamling fikk småbarna tilgang til en bag full av perkusjonsinstrumenter: triangler, xylofoner, claves, maracas og tamburin, som de fikk akkompagnere salmesangen med, og som de lydig la ned fremfor seg etter hver salme. Dette var like virkningsfullt som det var enkelt: Barna fikk delta på sine premisser – og tilførte lovprisningen av Gud en himmelsk klang. Barneorkesteret fikk navnet «Heaven's Angels» av biskop Arborelius.

Danmarks Unge Katolikker dro i gang morsomme bli kjent-leker. Snart var vi alle ikke bare «på lag», men også nye venner. Hver dag feiret vi Den hellige messe sammen. Biskopene byttet på å være hovedcelebranter. Først ut var naturligvis vertslandets egen, biskop Kozon. Ektepar fra alle landene deltok med lesninger, forbønner og forberedte morgen- og aftenbønner.

Diakon Björn Håkonsson, firebarnsfar og psykolog, var konferansens hovedtaler. Innledningen hans var snarere en aktiv dialog med deltakerne over temaene ekteskap, barn, menigheten og hjemmet som hellig rom, der vi stadig ble invitert til gruppearbeid og festlige meningsutvekslinger. Parallelt hadde DUK aktiviteter for barna og de unge. Innimellom hver økt oppførte Eva Maria Nielsen og Johanna Bos små pantomimer, utkledd som klovner, som understreket kjærlighetspoenger i det diakon Björn sa: «Man må alltid understreke det positive.» «Jeg øver meg på ikke å ha det travelt.»

Lørdag ettermiddag kunne vi velge oss to av tre workshops:

- Introduksjon til PREP-kurs for par (v/diakon Kaare Nielsen)
- Hjemmet som hellig sted. Hvordan gjør man det i praksis? (v/ Johanna Bos og Björn Håkonsson)
- Å skape rom for Gud i vårt travle liv. Hvordan får man plass til Gud i hverdagen? (v/Eva Maria Nielsen)

Jeg meldte meg på de to siste, siden jeg kjenner PREP-kurskonseptet fra før.

Eva Maria Nielsen holdt en vakker presentasjon om å bli seg bevisst Guds nærvær i hverdagens mange små øyeblikk: I butikken, i rulletrappen, på vei til jobben, mellom møter og telefoner. Å ha hjertet åpent for å ta i mot Guds kjærlighet og gi den videre til dem vi møter; å være bevisst Guds nærvær i ektefellen og barna i hverdagens små møter, og gjøre disse møtene til øyeblikk av kjærlig oppmerksomhet. Til slutt ble vi utfordret til å formulere en bønneintensjon for vår familie, og deretter **bestemme oss for å gjøre én konkret endring i hverdagen** som kunne åpne for større bevissthet om Guds nærvær. For å hjelpe oss å huske forsettet i ettertid, fikk vi en liten sten til å legge frem foran krusifikset eller «husalteret» hjemme. Bønneintensjonene ble siden brukt i messene.

Johanna Bos og diakon Björn Håkonsson holdt en meget praktisk workshop om det å bruke familiens og Kirkens merkedager til å helliggjøre Huskirken, visualisere vår tro gjennom symbolbruk, og vi fikk presentert et stort utvalg bibler og andre barne- og voksenbøker som kunne styrke troen i familien.

Lørdag kveld hadde DUK'erne organisert en underholdningsbolk, der små barn og tenåringer fikk opptre med skuespill og innøvde danser. For anledningen kom p. Fabrizio Milazzo for å underholde oss, noe han gjorde med stor humor: Sammen med DUKs unge fremførte han elleville sketsjer og spilte opp til allsang. Spontant opptrådte også det rwandiske paret Béatrice og Jean med vakre sanger fra sitt hjemland. Stor stemning!

Morgenbønnen søndag ble ledet av April og Mike Frigge fra Island, som delte sine erfaringer og sin tro på en måte som berørte alle sterkt: I motgang utfordres vi til å stole på at Herren er i førersetet, uansett. Deres trosvitnesbyrd var overbevisende, nettopp fordi det erkjente at også i motgang er det rom for håp og tro på Guds virke.

Søndag morgen arbeidet vi gruppevis med å trekke ut «take homes» - utkrystallisere hva vi ønsket å få med oss hjem fra Familiekonferansen. Et stort flertall trakk frem **behovet for å gjøre søndagsmessene mer familievennlige**; feire disse slik at barn og voksne i alle aldre kan delta ut fra sine forutsetninger, og oppleve at foreningen med Jesus Kristus og kjærlighetsfellesskapet i Eukaristien har overføringsverdi til hverdagslivet.

Biskop Arborelius feiret den avsluttende høymessen med en gnistrende preken for å styrke oss som Huskirker. Under avrundingen med alle de fire biskopene kunngjorde biskop Arborelius at neste familiekonferanse blir i Norge, og at biskopene ønsker et kortere intervall enn fem år mellom dem. Det er Nordisk Katolsk Familieråd som er ansvarlig for arrangementet. Deretter kunne familier og enkeltpersoner gå frem og motta biskopenes velsignelse med håndspåleggelse. Styrket med denne og en bokgave signert av alle biskopene (Matthew Kellys bok, *Genopdag den katolske tro*), kunne vi reise tilbake til våre hjemland, bekreftet i våre kall som familieoverhoder og -medlemmer, og inspirert til å iverksette i egne familier og menigheter alle de gode ideene vi hadde fått.

En varm takk til arrangementskomiteen i Danmark for et enestående familievennlig konsept, til alle deltagerne som generøst delte sine erfaringer og til Nordens biskoper som helhjertet har støttet dette familiepastorale tiltaket, og som ved bønn og oppmuntrende ord gjorde alt de kunne for å gi nordiske katolske familier et stort løft. Vi sees igjen i Norge!

Momenter fra diakon Björn Håkonssons foredrag

- **Hva er en katolsk families viktigste fokus?** spurte diakon Björn, og svarte selv: - At vi er sammen med mennesker som er Guds bilde, og der de viktigste relasjonene foregår «face to face». Å bygge familie handler om å høre til, bli ett kjød, i et forhold som skal vare hele livet, uten noen hemmelig bakdør, **som gaver for hverandre**. Dét er vår styrke!
- En lykkelig familie bygger på et lykkelig ekteskap, og et lykkelig ekteskap bygger på at kvinnen er lykkelig, var en annen tese han fremla, til stor munterhet. Det er mannens oppgave å gjøre kvinnen lykkelig gjennom å ære henne, respektere henne, vise at han elsker henne, gi henne komplimenter, akkurat slik Adam gjorde da Gud hadde skapt Eva til ham. Adams replikk var et enormt «WOW», en eneste stor kompliment. Den kan mannen ta lærdom av. På den annen side trenger menn at deres koner anerkjenner alt de gjør som fantastisk. Björn trakk frem Noas kone som eksempel på en «fru» som forstod og støttet sin mann i det selsomme redningsprosjektet Gud hadde betrodd Noa. Med disse to enkle tiltakene kan mange flere ekteskap bli trivelige og livsvarige.
- **BARN** vil ses. Derfor må vi foreldre ned i hastighet. Og vi må sørge for å gi dem regelmessighet og trygghet på at vi er der for dem. Alltid.
- Hvordan formidler vi troen til små barn? Det er enkelt å starte med aftenbønnen, bruke den til å **takke for alt dagen har inneholdt**. Barn forstår takknemlighet. Små barn er kontemplative av natur: Ta utgangspunkt i deres evne til å undre seg. Presenter Gud for dem ut fra hans verk: regndråper, blomster, sneglehus, sommerfugler, fugler og dyr, månen, stjernene, soloppgangens farver, årstidene... Religion er lyd, smak, glitter, bevegelser. Dette lærer barna å tenke positivt. Fra 3-4-årsalder kan vi begynne å forklare dem hva de ser og opplever.
- Når barna når skolealder, kan bønnen utvides til å **be for andre**. Dette lærer barna sosial tenkning; å elske sin neste som seg selv. Vi kan også gi dem en innføring i en svært enkel form for samvittighetsransakelse: Hva har jeg ikke lykkes så godt med i dag? Hva bør jeg be om tilgivelse for?

Når barn fremmer sine synspunkter, kanskje på uortodokse måter, skal vi ikke bedømme det de sier, men **gjenta** hva de sier og lytte til dem med respekt, stille åpne spørsmål: Hva synes du...? Tenk om ...? Og vi kan etter hvert fortelle om våre egne erfaringer, våre egne opplevelser av Guds virke i våre liv. Kanskje har vi tvunget barna til å tro på våre ideer. Det skal vi ikke gjøre! I stedet skal vi vise dem respekt og ledsagelse.

- **TENÅRINGER:** De er morsomme! **Humor** blir foreldrenes viktigste innfallsvinkel til tenåringeres strabasjose ferd mot voksenlivet. Hjelp dem til å se seg selv gjennom humorens briller. Tenåringer er filosofer. De vil gjerne tro, men er under hardt press fra sine omgivelser. Vi kan aldri tvinge deres hjerter, men må ledsage dem med omsorg. Kanskje vil ikke tenåringen i messen. Ofte er det noe helt annet protestene handler om, og vi kan si at de skal bli med på en koselig måte, eller kanskje foreslå å lese evangeliet lørdag kveld med is og kake; forkynne troen gjennom metoder de forstår.
- **Hva trenger barn for å trives i menigheten?** De må få oppleve noe, møte andre barn, oppleve relasjoner, se og **forstå hva de kan bruke messen og troen til i sine egne liv.** Mange barn blir ateister fordi de ikke får dette de ber om. For å få tenåringsbarn til å lytte til Guds ord, behøves det samtale. Barn er følsomme for det vi gjør og hva vi ER. Religion er noe man GJØR. Barnet spør egentlig: - Hva er **virkelig** viktig for deg, Mor/Far? Hva ER du, Mor/Far? Barns kjedsomhet i messen er egentlig et spørsmål: - **Hvorfor** er vi her? Hvorfor er **du** her, Mor/Far? Barnet vet ikke og ser ikke hva vi foreldre får ut av den. Det må vi vise dem. Hva bruker vi messen til? Gud utfordrer oss: - Hvorfor går du i Messen? Er det fordi mormor i Polen blir sur om du ikke går? Eller...? Å synliggjøre vårt forhold til Gud for våre barn – små og større; å lede dem inn i en personlig relasjon til Gud er vår foreldreoppgave. «Når mine barn ikke er stille i messen, så ber jeg enda mer!» var en mors svar.
- Ved å **bruke det liturgiske års høytider og helgendager** kan vi utsmykke hver eneste dag i hele året, gjøre hver dag til en fest der Gud æres. Her delte Björn Håkonsson ut et skjema der hver familie kan fylle ut sine egne merkedager – bryllupsdag, navnehelgendag, dåpsdager, førstekomunionsdag, konfirmasjonsdag, dager da vi minnes våre kjære avdøde slektninger.
- Sekulariseringen er et monster, en stor «drage» som undergraver troen. Hvordan beseirer vi den? Vi må studere «dragens» anatomi, finne dens svake punkter og slå den der. Det gjelder å ta kontroll over agendaen. Start med å se i Kirkens kalender! **Som katolikker setter vi vår egen dagsorden!** I stedet for å bli med på feiringen av «Kanelbollens dag» 4. oktober, så feirer vi katolikker Frans av Assisi. Er man katolikk bare fordi man går i kirken? Vi har et skattkammer av ressurser å ta av.
- Når tenåringsproblemene melder seg: Hvordan skal vi opptre som foreldre? Vi spør for lite! Vi må spørre mer – våre barn og vår ektefelle: «Hvordan synes du vi skal løse slik og sånn?» Vi må sette grenser for våre barn, lære oss å si tydelig nei dersom tenåringene ønsker å være med på aktiviteter som ikke er bra for dem, som f.eks. fester der vi vet alkoholen flyter, innpass i miljøer med rusmisbruk og kriminalitet, osv. Vi skal forberede våre tenåringer på å klare en dyst, forberede dem på hva de vil møte. Slå opp på s. 3 i Bibelen: Slangen kommer, og Eva er så dum! «Min datter, om tre år er du der. Ikke la deg lure.» Bruk faktaopplysninger til å underbygge dine nei: Hasj ødelegger nervesystemet. Alkohol eter dine hjerneceller. Vær hysteriske, firkantede foreldre i forhold til skadelige handlinger. Det er nesten likegyldig hvilke grenser du setter, men sett noen! Barn blir psykisk sterke av å ha foreldre som setter klare grenser.

- Vi kan også flytte emner: Gi tenåringene komplimenter for alt det fine de er og gjør, henlede oppmerksomheten deres til noe positivt.
- **Hvordan utvikler vi så våre tenåringers tro?** Den enkleste oppskriften er «**morgenbibel**» og «**aftenbibel**». Les litt i Bibelen sammen hver dag. Snakk sammen om hva dere leser. Fortell dem at **vårt prosjekt er at hele samfunnet skal bli til én Kirke!** Diskuter med dem hvordan dere kan bidra til å realisere det prosjektet, hva dere sammen kan engasjere dere i.
- Samtidig må barnet helt fra starten vite at det har en fri vilje, at det kan velge mellom godt og ondt, bli utfordret til å formulere sine synspunkter, sine meninger. Og vi må vise våre barn hva det gode består i **gjennom våre konkrete handlinger**. Vi kan fortelle dem hvorfor vi selv går i kirken. Og vi kan hente ressurser på Kirkens pastorale hjemmesider.
- Til slutt må vi huske at Gud har kontrollen, ikke vi; det handler ikke om oss, for vi skal en gang dø, men Gud er alltid ung og vil ta vare på barna våre.

M E Fongen